

Úmluva CMR

11/1975 Sb.

VYHLÁŠKA

ministra zahraničních věcí
ze dne 27. listopadu 1974

o Úmluvě o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR)

Dne 19. května 1956 byla v Ženevě sjednána Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR).

President republiky Úmluvu ratifikoval s výhradou k jejímu článku 47.

Listina Československé socialistické republiky o přístupu byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, depozitáře Úmluvy, dne 4. září 1974.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 43 dnem 2. července 1961 a pro Československou socialistickou republiku dnem 3. prosince 1974.

Český překlad Úmluvy se vyhlašuje současně.

Ministr:

Ing. Chňoupek v.r.

ÚMLUVA

11/1975 Sb.

VYHLÁŠKA

ministra zahraničních věcí
ze dne 27. listopadu 1974

o Úmluvě o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR)

Dne 19. května 1956 byla v Ženevě sjednána Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR).

President republiky Úmluvu ratifikoval s výhradou k jejímu článku 47.

Listina Československé socialistické republiky o přístupu byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, depozitáře Úmluvy, dne 4. září 1974.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 43 dnem 2. července 1961 a pro Československou socialistickou republiku dnem 3. prosince 1974.

Český překlad Úmluvy se vyhláší současně.

Ministr:
Ing. Chňoupek v.r.

Protokolem k Úmluvě CMR z 5.7.1978 vstoupily na místo 25 franků za kilogram tzv. zúčtovací jednotky, a to 8,33 zúčtovacích jednotek-zvláštních práv čerpání (SDR = Special Drawing Right) dle Mezinárodního měnového fondu. Dále byly předmětným Protokolem k článku 23 Úmluvy CMR přidány odstavce 7, 8 a 9, vztahující se právě k použití zvláštních práv čerpání. Česká republika je Protokolem z 5.7.1978 vázána od 27.9.2006, sdělením Ministerstva zahraničních věcí o přístupu naší země k Protokolu bylo publikováno v částce 55 Sbírký mezinárodních smluv dne 6.11.2006.

o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR)

Smluvní strany

uznavše účelnost jednotné úpravy podmínek přepravní smlouvy v mezinárodní silniční nákladní dopravě, zejména pokud jde o přepravní doklady užívané při této dopravě a o odpovědnost dopravce,

se dohodly takto:

KAPITOLA I

Rozsah platnosti

Čl.1

1. Tato Úmluva se vztahuje na každou smlouvu o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, jestliže místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedena ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy. Toto ustanovení platí bez ohledu na trvalé bydliště a státní příslušnost stran.

2. Pro účely této Úmluvy se rozumějí pod pojmem "vozidla" motorová vozidla, návěsové soupravy, přívěsy a návěsy, jak jsou definovány v článku 4 Úmluvy o silničním provozu ze dne 19. září 1949.

3. Tato Úmluva platí i tehdy, jsou-li přepravy, na které se vztahuje, prováděny přímo státy nebo státními institucemi anebo státními organizacemi.

4. Úmluva se nevztahuje

- a) na přepravy prováděné v rámci mezinárodních poštovních úmluv,
- b) na přepravy mrtvol,
- c) na přepravy stěhovaných svršků.

5. Smluvní strany se zavazují, že nebudou mezi sebou uzavírat zvláštní dvoustranné nebo vícestranné dohody, které by obsahovaly odchylky od této Úmluvy, s výjimkou dohod, jimiž se vylučuje platnost této Úmluvy pro jejich pohraniční styk nebo jimiž se připouští u přepravních výkonů omezených pouze na jejich území použití náložního listu.

Čl.2

1. Je-li ložené vozidlo přepravováno v některém úseku dopravní cesty po moři, po železnici, po vnitrozemské vodní cestě nebo vzduchem, vztahuje se tato Úmluva na celou přepravu, pokud nebyla zásilka, s výjimkou případů uvedených v článku 14, přeložena. Prokáže-li se však, že ztráta, poškození nebo překročení dodací lhůty vzniklé během přepravy jiným druhem dopravy než silniční nebyly způsobeny jednáním nebo opomenutím silničního dopravce, ale událostí, ke které mohlo dojít jen během a z důvodu přepravy tímto jiným druhem dopravy, neřídí se odpovědnost silničního dopravce touto Úmluvou; v takovém případě odpovídá silniční dopravce v rozsahu, v jakém by odpovídal dopravce jiného druhu dopravy než silniční, kdyby došlo mezi ním a odesílatelem k uzavření přepravní smlouvy podle předpisů platných pro příslušný druh dopravy. Nejsou-li však takové předpisy, řídí se odpovědnost dopravce touto Úmluvou.

2. Je-li silniční dopravce zároveň i dopravcem jiného druhu dopravy, odpovídá rovněž podle odstavce 1, ale tak, jako kdyby jeho činnost jako silničního dopravce a jeho činnost jako dopravce jiného druhu dopravy než silniční byly vykonávány dvěma různými osobami.

KAPITOLA II

Osoby, za něž dopravce odpovídá

Čl.3

Při použití této Úmluvy odpovídá dopravce za jednání a opomenutí svých zástupců a pracovníků a všech ostatních osob, kterých použije při provádění přepravy, jako za vlastní jednání a opomenutí za předpokladu, že tito zástupci, pracovníci nebo ostatní osoby jednají v rámci svých pracovních úkolů.

KAPITOLA III

Uzavření a provádění přepravní smlouvy

Čl.4

Dokladem o uzavření přepravní smlouvy je nákladní list. Chybí-li nákladní list, má-li nedostatky nebo byl-li ztracen, není tím existence nebo platnost přepravní smlouvy dotčena a vztahují se na ni i nadále ustanovení této Úmluvy.

Čl.5

1. Nákladní list se vystavuje ve třech původních vyhotoveních podepsaných odesílatelem a dopravcem. Dovoluje-li to právní řád státu, ve kterém se nákladní list vystavuje, mohou být tyto podpisy vytištěny nebo nahrazeny razítky odesílatele a dopravce. První vyhotovení nákladního listu obdrží odesílatel, druhé doprovází zásilku a třetí si ponechá dopravce.

2. Je-li třeba zásilku naložit na několik vozidel, anebo jde-li o různé druhy nebo samostatné části zásilky, mají odesílatel nebo dopravce právo žádat o vystavení tolika nákladních listů, kolika vozidel má být použito, anebo kolik druhů nebo samostatných částí zásilky se má nakládat.

Čl.6

1. Nákladní list musí obsahovat tyto údaje:

- a) místo a datum vystavení,
- b) jméno a adresu odesílatele,
- c) jméno a adresu dopravce,
- d) místo a datum převzetí zásilky a místo jejího určení,
- e) jméno a adresu příjemce,
- f) obvyklé pojmenování povahy přepravované věci a druh obalu; u věcí nebezpečné povahy jejich obecně uznávané označení,
- g) počet kusů, jejich zvláštní značky a čísla,
- h) hrubou váhu zásilky nebo jiným způsobem vyjádřené množství zboží,
- i) náklady spojené s přepravou (dovozné, vedlejší poplatky, cla a ostatní výdaje vznikající od okamžiku uzavření smlouvy až do vydání zásilky),
- j) pokyny potřebné pro celní a jiná úřední jednání,
- k) údaj o tom, že přeprava i přes jakoukoliv opačnou doložku podléhá ustanovením této Úmluvy.

2. Nákladní list musí popřípadě obsahovat ještě tyto údaje:

- a) zákaz překládky,
- b) výdaje, které bere odesílatel na sebe,
- c) výši dobírky, která má být vybrána při dodání zásilky,
- d) udání ceny zásilky a částky vyjadřující zvláštní zájem na dodání,
- e) pokyny odesílatele dopravci týkající se pojištění zásilky,
- f) smlouvenou lhůtu, ve které má být přeprava provedena,
- g) seznam dokladů předaných dopravci.

3. Strany mohou zapsat do nákladního listu ještě jiné údaje, které pokládají za užitečné.

Čl.7

1. Odesílatel odpovídá za veškeré výlohy a škody, které vzniknou dopravci v důsledku nepřesnosti nebo neúplnosti

- a) údajů uvedených v článku 6 odst. 1 písm. b), d), e), f), g), h), a j),
- b) údajů uvedených v článku 6 odst. 2,
- c) všech ostatních údajů nebo pokynů, které dal pro vystavení nákladního listu nebo za účelem jejich zaznamenání v nákladním listě.

2. Jestliže dopravce zapíše na žádost odesílatele do nákladního listu údaje uvedené v odstavci 1 tohoto článku, má se za to, pokud není prokázán opak, že jednal jménem odesílatele.

3. Neobsahuje-li nákladní list údaj uvedený v článku 6 odst. 1 písm. k), odpovídá dopravce oprávněnému za veškeré výlohy a škody vzniklé na základě tohoto opomenutí.

Čl.8

1. Při převzetí zásilky k přepravě dopravce přezkoumá

- a) správnost údajů v nákladním listě o počtu kusů a o jejich značkách a číslech,
- b) zjevný stav zásilky a jejího obalu.

2. Nemá-li dopravce vhodné prostředky, aby mohl přezkoumat správnost údajů uvedených v odstavci 1 písm. a) tohoto článku, zapíše do nákladního listu výhrady i s jejich odůvodněním. Rovněž musí odůvodnit všechny výhrady, které učinil k zjevnému stavu zásilky a jejího obalu. Tyto výhrady nezavazují odesílatele, ledaže je v nákladním listě výslovně uznal.

3. Odesílatel má právo žádat od dopravce přezkoušení hrubé váhy zásilky nebo jejího množství vyjádřeného jiným způsobem. Může též žádat přezkoušení obsahu jednotlivých kusů zásilky. Dopravce má nárok na náhradu výloh spojených s tímto přezkoušením. Výsledek uvedeného přezkoušení se zaznamená v nákladním listě.

Čl.9

1. Nákladní list je, pokud není prokázán opak, věrohodným dokladem o uzavření a obsahu přepravní smlouvy, jakož i o převzetí zásilky dopravcem.

2. Neobsahuje-li nákladní list výhrady dopravce s jejich odůvodněním, platí právní domněnka, že zásilka a její obal byly v okamžiku převzetí dopravcem v dobrém zjevném stavu a že počet kusů, jejich značky a čísla se shodovaly s údaji v nákladním listě.

Čl.10

Odesílatel odpovídá dopravci za škody způsobené osobám, na provozních prostředcích nebo na jiných zásilkách vadami obalu zásilky, jakož i za veškeré výlohy vzniklé z tohoto důvodu, ledaže by závada byla zjevná nebo dopravci známá v době převzetí zásilky a dopravce neměl k tomu výhrady.

Čl.11

1. Odesílatel je povinen připojit k nákladnímu listu nebo dát dopravci k dispozici doklady potřebné k celnímu a dalším úředním jednáním prováděným před vydáním zásilky a poskytnout mu všechny informace, o které požádá.

2. Dopravce není povinen zkoumat, jsou-li doklady a informace správné a dostačující. Odesílatel odpovídá dopravci za všechny škody vzniklé proto, že nejsou doklady nebo nebyly dány nutné informace, anebo doklady a informace jsou neúplné nebo nesprávné, pokud ovšem nejde o nedostatek zaviněný dopravcem.

3. Dopravce odpovídá jako komisionář za následky ztráty nebo nesprávného použití dokladů v nákladním listě uvedených a k němu připojených nebo dopravci odevzdaných; je však povinen nahradit nejvýše částku, kterou by hradil při ztrátě zásilky.

Čl.12

1. Odesílatel je oprávněn disponovat se zásilkou, zejména může požadovat na dopravci zastavení přepravy, změnu místa dodání nebo vydání zásilky jinému příjemci, než který byl uveden v nákladním listě.

2. Toto právo však zaniká, jakmile je druhý výtisk nákladního listu odevzdán příjemci nebo jakmile příjemce uplatní právo podle článku 13 odst. 1; od tohoto okamžiku je dopravce povinen řídit se příkazy příjemce.

3. Dispoziční právo náleží však příjemci ihned od okamžiku vystavení nákladního listu v tom případě, je-li v něm učiněn odesílatelem v tomto smyslu příslušný záznam.

4. Dá-li příjemce při výkonu svého dispozičního práva příkaz k vydání zásilky další osobě, nemůže již tato osoba určit další příjemce.

5. Výkon dispozičního práva je vázán na tyto podmínky:

- a) odesílatel nebo v případě uvedeném v odstavci 3 tohoto článku příjemce, který chce uplatnit své právo, je povinen vykázt se prvním vyhotovením nákladního listu, ve kterém musí být zapsány nové příkazy dané dopravci, a hradit dopravci veškeré výlohy a škody vzniklé provedením těchto příkazů;
- b) provedení příkazů musí být možné v době, kdy dojdou osobě, která je má provést, a nesmí narušovat obvyklý provoz dopravcova podniku ani způsobit škodu odesílatelům nebo příjemcům jiných zásilek;
- c) příkazy nesmějí vést k rozdělení zásilky.

6. Nemůže-li dopravce z důvodů uvedených v odstavci 5 písm. b) tohoto článku provést udělené příkazy, je povinen ihned o tom vyrozumět osobu, od níž tyto příkazy obdržel.

7. Dopravce, který neprovede příkazy dané mu podle ustanovení tohoto článku nebo který je provede, aniž si vyžádal předložení prvního vyhotovení nákladního listu, odpovídá oprávněnému za škodu tím vzniklou.

Čl.13

1. Jakmile dojde zásilka na místo určené k jejímu vydání, má příjemce právo žádat od dopravce, aby mu proti potvrzení vydal druhé vyhotovení nákladního listu a zásilku. Je-li zjištěna ztráta zásilky nebo nedojde-li zásilka ve lhůtě uvedené v článku 19, je příjemce oprávněn vlastním jménem uplatňovat proti dopravci nároky z přepravní smlouvy.

2. Příjemce, který uplatňuje práva příslušející mu podle odstavce 1 tohoto článku, je povinen zaplatit částku uvedenou v nákladním listě. Nedojde-li v tomto směru k dohodě, není dopravce povinen vydat zásilku, ledaže by mu příjemce poskytl záruku.

Čl.14

1. Jestliže plnění přepravní smlouvy podle podmínek stanovených v nákladním listě je nebo se stane ještě před dojitím zásilky na místo jejího dodání z jakéhokoli důvodu nemožným, je dopravce povinen vyžádat si pokyny od osoby oprávněné disponovat se zásilkou podle článku 12.

2. Dovolují-li však okolnosti provedení přepravy za podmínek odchylovajících se od podmínek stanovených v nákladním listě a dopravce nemohl obdržet v přiměřené době pokyny od osoby oprávněné disponovat se zásilkou podle článku 12, učiní dopravce taková opatření, která považuje v zájmu osoby oprávněné disponovat se zásilkou za nejlepší.

Čl.15

1. Jestliže se poté, co zásilka došla na místo dodání, vyskytnou překážky v dodání, vyžádá si dopravce pokyny od odesílatele. Odmítne-li příjemce zásilku, má odesílatel právo se zásilkou disponovat, aniž by se musel vykázt prvním vyhotovením nákladního listu.

2. I když příjemce odmítl zásilku, může žádat o její vydání do té doby, než dopravce obdrží od odesílatele opačné pokyny.

3. Vzniknou-li okolnosti bránící dodání zásilky poté, kdy příjemce již dal na základě svého oprávnění podle článku 12 odst. 3 příkaz k vydání zásilky jiné osobě, nastupuje při použití ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku na místo odesílatele příjemce a na místo příjemce tato jiná osoba.

Čl.16

1. Dopravce má právo na náhradu výloh vzniklých mu vyžádáním nebo provedením pokynů, pokud tyto výlohy nevzniknou jeho zaviněním.

2. V případech uvedených v článku 14 odst. 1 a v článku 15 může dopravce ihned složit zásilku na účet oprávněného; složením zásilky se přeprava považuje za ukončenou. Dopravce přejímá zásilku do úschovy; může ji však svěřit třetí osobě a je pak odpovědný jen za pečlivý výběr této třetí osoby. Na zásilce i nadále váznou závazky vyplývající z nákladního listu a všechny ostatní výlohy.

3. Dopravce může přistoupit k prodeji zásilky, aniž vyčká pokynů oprávněného, jde-li o zásilky podléhající rychlé zkáze nebo ospravedlňuje-li takový postup stav zásilky, anebo jestliže výlohy za úschovu jsou neúměrné hodnotě zásilky. Jinak může také přistoupit k prodeji, nedostal-li v přiměřené lhůtě od oprávněného opačné pokyny, jejichž provedení na něm může být přiměřeně k okolnostem požadováno.

4. Byla-li podle ustanovení tohoto článku zásilka prodána, musí být výtěžek prodeje po odečtení částek na zásilce váznoucích dán k dispozici oprávněnému. Jsou-li tyto částky vyšší než výtěžek prodeje, má dopravce právo na rozdíl.

5. Postup při prodeji se řídí právním řádem nebo zvyklostmi místa, kde se zásilka nachází.

KAPITOLA IV

Odpovědnost dopravce

Čl.17

1. Dopravce odpovídá za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky anebo za její poškození, které vznikne od okamžiku převzetí zásilky k přepravě až do okamžiku jejího vydání, jakož i za překročení dodací lhůty.

2. Dopravce je zproštěn této odpovědnosti, jestliže ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty bylo zaviněno oprávněným, příkazem oprávněného, který nebyl vyvolán nedbalostí dopravce, vlastní vadou zásilky nebo okolnostmi, které dopravce nemůže odvrátit a jejichž následky odstranit není v jeho moci.

3. Dopravce se nemůže dovolávat, ve snaze zprostit se své odpovědnosti, ani vad vozidla použitého k přepravě, ani zavinění nebo nedopatření osoby, od níž najal vozidlo, nebo jejich zástupců nebo pracovníků.

4. Dopravce je s přihlédnutím k ustanovení článku 18 odst. 2 až 5 zproštěn odpovědnosti, vznikne-li ztráta nebo poškození ze zvláštního nebezpečí souvisejícího s jednou nebo více z těchto skutečností:

- a) použití otevřených vozidel bez plachet, bylo-li takové použití vozidel výslovně dohodnuto a poznamenáno v nákladním listě;
- b) chybějící obal nebo vadný obal zásilky, která je pro svoji povahu, není-li řádně balena nebo není-li balena vůbec, vystavena ztrátám nebo poškozením;
- c) manipulace, naložení, uložení nebo vyložení zásilky odesílatelem, příjemcem nebo osobami jednajícími za odesílatele nebo příjemce;
- d) přirozená povaha určitého zboží, pro kterou podléhá úplné nebo částečné ztrátě anebo poškození, zejména lomem, rzí, vnitřním kažením, vysýcháním, unikáním, normálním úbytkem nebo působením hmyzu nebo hlodavců;
- e) nedostatečné nebo vadné značky nebo čísla jednotlivých kusů zásilky;
- f) přeprava živých zvířat.

5. Neodpovídá-li dopravce podle tohoto článku za některé z okolností, které způsobily škodu, odpovídá do té míry, v jaké okolnosti, za něž podle tohoto článku odpovídá, přispěly ke škodě.

Čl.18

1. Důkaz o tom, že ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty vznikly některou z příčin uvedených v článku 17 odst. 2, náleží dopravci.
2. Osvědčí-li dopravce, že podle okolností případu mohla ztráta nebo poškození zásilky vzniknout z jednoho nebo z několika zvláštních nebezpečí uvedených v článku 17 odst. 4, má se za to, že vznikly z těchto nebezpečí. Oprávněný může však prokázat, že škoda nebyla způsobena ani zcela ani zčásti některým z těchto nebezpečí.
3. Právní domněnka podle odstavce 2 neplatí v případě uvedeném v článku 17 odst. 4 písm. a), jde-li o neobvykle velkou ztrátu nebo o ztrátu jednotlivého kusu zásilky.
4. Je-li přeprava prováděna vozidlem vybaveným takovým zařízením, že zásilka je chráněna před vlivem tepla, zimy, kolísáním teplot nebo před vlhkostí vzduchu, může se dopravce dovolávat článku 17 odst. 4 písm. d) jen v tom případě, prokáže-li, že učinil všechna jemu za daných okolností náležející opatření, pokud jde o výběr, údržbu a použití těchto zařízení, a že se řídil zvláštními pokyny, které mu byly uděleny.
5. Dopravce se může dovolávat článku 17 odst. 4 písm. f) jen tehdy, prokáže-li, že učinil všechna opatření, která byl podle okolností povinen učinit, a že se řídil zvláštními pokyny, které mu byly uděleny.

Čl.19

Překročení dodací lhůty nastane tehdy, nebyla-li zásilka vydána ve sjednané lhůtě, a pokud nebyla lhůta sjednána, přesahuje-li skutečná doba přepravy s přihlédnutím k okolnostem a při dílčích nakládkách zejména s přihlédnutím k času potřebnému pro sestavení vozové zásilky dobu, kterou je možno očekávat od pečlivého dopravce.

Čl.20

1. Oprávněný může považovat zásilku bez dalších důkazů za ztracenou, nebyla-li vydána do 30 dnů po uplynutí sjednané lhůty, a pokud nebyla lhůta sjednána, do 60 dnů po převzetí zásilky dopravcem k přepravě.
2. Oprávněný může při přijetí náhrady za ztracenou zásilku písemně požádat, aby byl bezodkladně zpraven, bude-li zásilka nalezena do jednoho roku po vyplacení náhrady. O podání této žádosti se mu vydá písemné potvrzení.
3. Do 30 dnů po obdržení zprávy o nalezení zásilky může oprávněný žádat, aby mu byla zásilka vydána, musí však splnit závazky vyplývající z nákladního listu a vrátit přijatou náhradu, popřípadě po odečtení výdajů, které v ní byly zahrnuty; zachovává se mu však právo na náhradu škody za překročení dodací lhůty podle článku 23, popřípadě 26.
4. Nepodal-li oprávněný žádost podle odstavce 2 nebo nedal-li ve lhůtě 30 dnů pokyny podle odstavce 3, nebo byla-li zásilka nalezena teprve po uplynutí jednoho roku po vyplacení náhrady, může dopravce naložit se zásilkou podle práva platného v místě, kde se zásilka nachází.

Čl.21

Je-li zásilka vydána příjemci, aniž byla ve smyslu podmínek přepravní smlouvy vybrána dobírka, je dopravce povinen poskytnout odesílateli náhradu škody až do výše dobírky; proti příjemci má však právo postihu.

Čl.22

1. Odevzdává-li odesílatel k přepravě nebezpečnou zásilku, je povinen upozornit dopravce na přesnou povahu nebezpečí, které z této zásilky plyne, popřípadě mu sdělit, jaká bezpečnostní opatření je třeba učinit. Není-li toto upozornění zapsáno v nákladním listě, je povinností odesílatele nebo příjemce prokázat jiným způsobem, že dopravce znal přesnou povahu nebezpečí spojeného s přepravou zásilky.

2. Dopravce může nebezpečné zásilky, jejichž nebezpečnou povahu ve smyslu odstavce 1 tohoto článku neznal, kdykoliv a kdekoliv složit, zničit nebo zneškodnit, a to bez jakékoli povinnosti nahradit škodu; kromě toho odesílatel odpovídá za veškeré výlohy a škody vzniklé odevzdáním takové zásilky k přepravě nebo její přepravou.

Čl.23

1. Má-li dopravce podle ustanovení této Úmluvy povinnost nahradit škodu za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky, vypočítá se náhrada z hodnoty zásilky v místě a době jejího převzetí k přepravě.

2. Hodnota zásilky se určuje podle burzovní ceny, a není-li burzovní cena, podle běžné tržní ceny, a není-li ani burzovní ani běžná tržní cena, podle obecné hodnoty zboží stejné povahy a jakosti.

3. Náhrada škody nesmí přesáhnout 8,33 zúčtovacích jednotek za kilogram chybějící hrubé hmotnosti.

4. Kromě toho se hradí dovozní, clo a jiné výlohy vzniklé v souvislosti s přepravou zásilky, a to při úplné ztrátě v plné výši a při částečné ztrátě poměrným dílem; jiné škody se nehradí.

5. Je-li překročena dodací lhůta a oprávněný prokáže, že vznikla škoda z tohoto důvodu, je dopravce povinen hradit škodu jen do výše dovozního.

6. Vyšší náhradu lze požadovat jen tehdy, byla-li podle článku 24 a 26 udána cena zásilky nebo zvláštní zájem na dodání.

7. Zúčtovací jednotka uvedená v této Úmluvě je zvláštním právem čerpání tak, jak je definováno Mezinárodním měnovým fondem. Množství uvedené v odstavci 3 tohoto článku se převádí na národní měnu toho státu, kde se daný případ soudně projednává, na základě hodnoty této měny v den vydání rozsudku nebo v den, na kterém se strany dohodnou. Hodnota národní měny – ve smyslu zvláštního práva čerpání – státu, který je členem Mezinárodního měnového fondu, se vypočítá v souladu s platnou metodou ohodnocení užívanou Mezinárodním měnovým fondem pro jeho operace a transakce v dané době. Hodnota národní měny – ve smyslu zvláštního práva čerpání – státu, který není členem Mezinárodního měnového fondu, se vypočítá způsobem určeným tímto státem.

8. Avšak stát, který není členem Mezinárodního měnového fondu a jehož zákony nepřipouštějí aplikaci ustanovení odstavce 7 tohoto článku, může při ratifikaci Protokolu k Úmluvě o smlouvě o mezinárodní silniční přepravě zboží (CMR) nebo při přístupu k tomuto Protokolu nebo kdykoliv později prohlásit, že limit odpovědnosti za škodu vymezený v odstavci 3 tohoto článku, který má být aplikován na jeho území, bude 25 měnových jednotek. Měnová jednotka uvedená v tomto odstavci odpovídá 10/31 gramům zlata ryzosti 900/1000. Převod množství uvedeného v tomto odstavci na národní měnu bude proveden v souladu se zákony daného státu.

9. Výpočet uvedený v poslední větě odstavce 7 tohoto článku a převod uvedený v odstavci 8 tohoto článku bude proveden tak, aby vyjadřoval v národní měně státu v maximální možné míře stejnou reálnou hodnotu částky uvedené v odstavci 3 tohoto článku, která je zde vyjádřena ve zúčtovacích jednotkách. Státy oznámí generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů způsob výpočtu podle odstavce 7 tohoto článku nebo výsledek převodu v odstavci 8 tohoto článku při uložení listin uvedených v článku 3 Protokolu k Úmluvě o smlouvě o mezinárodní silniční přepravě zboží (CMR) a kdykoliv nastane ve věci změna.

Čl.24

Odesílatel může, zaplatí-li dohodnutý příplatek k přepravnému, udat v nákladním listě cenu zásilky převyšující hranici stanovenou v článku 23 odst. 3 a v takovém případě nahrazuje udaná cena tuto hranici.

Čl.25

1. Při poškození zásilky hradí dopravce částku, o kterou se její hodnota snížila; částka se vypočítává z hodnoty zásilky stanovené podle článku 23 odst. 1, 2 a 4.

2. Náhrada škody nesmí však přesahovat:

- a) je-li poškozením znehodnocena celá zásilka, částku, která by se vyplatila při její úplné ztrátě;
- b) je-li poškozením znehodnocena jen část zásilky, částku, která by se vyplatila při ztrátě znehodnocené části zásilky.

Čl.26

1. Odesílatel může, zaplatí-li dohodnutý příplatek k přepravnému, udat v nákladním listě částku zvláštního zájmu na dodání zásilky pro případ její ztráty nebo poškození anebo překročení dodací lhůty.

2. Byl-li udán zvláštní zájem na dodání, může se nezávisle na náhradách škod stanovených v člancích 23, 24 a 25 požadovat náhrada dalších prokázaných škod až do částky udaného zájmu na dodání.

Čl.27

1. Oprávněný může požadovat úroky z náhrady škody. Tyto úroky ve výši 5 % ročně se počítají ode dne zaslání písemné reklamace dopravci, a nebyla-li reklamace podána, ode dne podání žaloby u soudu.

2. Nejsou-li částky, podle nichž se náhrada škody vypočítává, vyjádřeny v měně státu, ve kterém je placení náhrady požadováno, provádí se měnový přepočítání podle běžného kursu platného ke dni a v místě vyplacení náhrady.

Čl.28

1. Může-li ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty u přepravy, na kterou se vztahuje tato Úmluva, vést podle příslušných právních předpisů k uplatnění mimosmluvních nároků, může se dopravce odvolat na ta ustanovení Úmluvy, která vylučují jeho odpovědnost nebo která určují nebo omezují rozsah náhrady škody.

2. Jsou-li při ztrátě zásilky, při jejím poškození nebo při překročení dodací lhůty uplatněny nároky z mimosmluvní odpovědnosti proti některé z osob, za něž dopravce podle článku 3 odpovídá, může se tato osoba rovněž odvolat na ta ustanovení Úmluvy, která vylučují odpovědnost dopravce nebo která určují nebo omezují rozsah náhrady škody.

Čl.29

1. Dopravce se nemůže odvolávat na ustanovení této kapitoly, která vylučují nebo omezují jeho odpovědnost anebo přenášejí důkazní břemeno, byla-li škoda způsobena úmyslně nebo takovým jeho zaviněním, které se podle práva soudu, u něhož se právní věc projednává, považuje za rovnocenné úmyslu.

2. Totéž platí i tehdy, jestliže se úmyslného jednání nebo zavinění dopustili zástupci nebo pracovníci dopravce nebo jiné osoby použité dopravcem k provedení přepravy a jestliže tito zástupci, pracovníci nebo jiné osoby jednali v rámci svých pracovních úkolů. V takovém případě se tito zástupci, pracovníci nebo jiné osoby rovněž nemohou odvolávat, pokud jde o jejich osobní odpovědnost, na ustanovení této kapitoly uvedené v odstavci 1.

KAPITOLA V

Reklamace a žaloby

Čl.30

1. Převzal-li příjemce zásilku, aniž spolu s dopravcem zjistil náležitě její stav nebo ohlásil dopravci výhrady s uvedením všeobecných údajů o povaze ztráty nebo poškození nejpozději při převzetí zásilky, jde-li o ztráty nebo poškození zjevně znatelné, a nejpozději do 7 dnů ode dne vydání zásilky, nepočítaje v to neděle a uznané svátky, jde-li o ztráty nebo poškození zjevně neznatelné, má se za to, pokud se neprokáže opak, že obdržel zásilku ve stavu uvedeném v nákladním listě. Jde-li o ztráty nebo poškození zjevně neznatelné, musí být výše uvedené výhrady učiněny písemně.

2. Byl-li stav zásilky náležitě zjištěn příjemcem a dopravcem, je proti výsledku takového zjištění přípustný důkaz jen tehdy, jde-li o ztráty nebo poškození zjevně neznatelné a poslal-li příjemce písemné výhrady dopravci do 7 dnů po tomto zjištění, nepočítaje v to neděle a uznané svátky.

3. Nárok na náhradu za překročení dodací lhůty může být uplatněn jen tehdy, byla-li dopravci zaslána písemná výhrada do 21 dnů poté, kdy byla zásilka dána k dispozici příjemci.

4. Den vydání zásilky nebo podle okolností den zjištění stavu zásilky nebo den, kdy byla zásilka dána k dispozici příjemci, se do lhůt uvedených v tomto článku nezapočítává.

5. Dopravce a příjemce jsou povinni v přiměřené míře vzájemně si ulehčit provádění potřebných zjištění a šetření.

Čl.31

1. Spory vzniklé z přeprav podléhajících této Úmluvě může žalobce vést, pokud je nevede u soudů smluvních států určených dohodou stran, u soudů toho státu, na jehož území

a) má žalovaný trvalé bydliště, hlavní sídlo podniku nebo pobočku anebo jednatelství, jejichž prostřednictvím byla přepravní smlouva uzavřena, nebo

b) leží místo, kde byla zásilka převzata k přepravě nebo místo určené k jejímu vydání;

u jiných soudů nemůže žalobce spor vést.

2. Je-li ve sporu uvedeném v odstavci 1 tohoto článku projednávána žaloba před soudem příslušným podle uvedeného odstavce nebo byl-li v takovém sporu vynesena tímto soudem rozsudek, nelze podat z téhož důvodu mezi týmiž stranami novou žalobu, ledaže rozhodnutí soudu, před nímž byla projednávána první žaloba, není vykonatelné ve státě, ve kterém je podávána nová žaloba.

3. Stal-li se ve sporu uvedeném v odstavci 1 tohoto článku rozsudek vynesena soudem některého ze smluvních států v tomto státě vykonatelným, stává se vykonatelným i ve všech ostatních smluvních státech, jakmile byly splněny v příslušném státě předepsané formalities. Tyto formalities nemohou však být základem pro obnovu řízení.

4. Ustanovení odstavce 3 tohoto článku se vztahují na rozsudky vydané ve sporném řízení, na rozsudky v nepřítomnosti stran a na soudní smíry; nevztahují se však na mezitímní rozsudky ani na soudní rozhodnutí, jimiž se při úplném nebo částečném zamítnutí žaloby ukládá žalobci kromě náhrady nákladů řízení i náhrada škody a úroků.

5. Od občanů smluvních států, kteří mají bydliště nebo sídlo podniku v jednom z těchto států, nelze požadovat složení záruky k zajištění nákladů soudního řízení souvisejícího s uplatněním nároků z přeprav podle této Úmluvy.

Čl.32

1. Nároky z přeprav, na něž se vztahuje tato Úmluva, se promlčují za jeden rok. V případě úmyslu nebo takového zavinění, které se podle práva soudu, u něhož se právní věc projednává, považuje za rovnocenné úmyslu, je promlčecí doba tříletá. Promlčecí doba počíná běžet:

- a) při částečné ztrátě zásilky, při jejím poškození nebo při překročení dodací lhůty dnem vydání zásilky;
- b) při úplné ztrátě třicátým dnem po uplynutí dohodnuté dodací lhůty, a nebyla-li dodací lhůta dohodnuta, šedesátým dnem po převzetí zásilky dopravcem;
- c) ve všech ostatních případech uplynutím tří měsíců ode dne uzavření přepravní smlouvy.

Den, kterým promlčecí doba počíná běžet, se do promlčecí doby nepočítá.

2. Písemná reklamáce stává během promlčecí doby až do dne, kdy dopravce reklamaci písemně odmítne a vrátí k ní připojené doklady. Je-li reklamáce zčásti uznána, běží promlčecí doba toliko u té části reklamáce, která zůstala sporná. Důkaz o přijetí reklamáce nebo o odpovědi na ni a o vrácení dokladů přísluší té straně, která se na tyto skutečnosti odvolává. Pozdější reklamáce v téže věci během promlčecí doby nestaví.

3. S výjimkou ustanovení odstavce 2 řídí se stavení běhu promlčecí doby právem platným u soudu, u něhož se právní věc projednává. Totéž platí i pro přerušování promlčení.

4. Promlčené nároky se nemohou již uplatňovat ani vzájemnou žalobou ani námitkami.

Čl.33

Přepravní smlouva může obsahovat doložku zakládající příslušnost rozhodčího soudu, avšak jen pod podmínkou, že doložka předpokládá, že rozhodčí soud bude rozhodovat podle této Úmluvy.

KAPITOLA VI

Ustanovení o přepravě prováděné postupně několika dopravci

Čl.34

Je-li na základě jediné přepravní smlouvy prováděna přeprava postupně několika silničními dopravci, přejímá každý z nich odpovědnost za provedení celé přepravy; druhý a každý další dopravce se stávají převzetím zásilky a nákladního listu smluvní stranou za podmínek stanovených nákladním listem.

Čl.35

1. Dopravce, který přejímá zásilku od předchozího dopravce, odevzdá tomuto datované a podepsané potvrzení. Na druhé vyhotovení nákladního listu je povinen napsat své jméno a adresu. V případě potřeby zaznamená na toto vyhotovení, jakož i na potvrzení výhrady toho druhu, jako jsou uvedeny v článku 8 odst. 2.

2. Pro vzájemné vztahy mezi dopravci provádějícími přepravu postupně platí ustanovení článku 9.

Čl.36

Nároky z odpovědnosti za ztrátu zásilky, za její poškození nebo za překročení dodací lhůty mohou být, kromě případů vzájemné žaloby nebo námitek ve sporu o nároky uplatněné na podkladě téže přepravní smlouvy, uplatněny žalobou jen proti prvnímu dopravci, poslednímu dopravci nebo proti dopravci, který prováděl tu část přepravy, během níž došlo k události, která je příčinou ztráty zásilky, jejího poškození nebo překročení dodací lhůty; žaloba může být současně podána i proti několika z těchto dopravců.

Čl.37

Dopravce, který podle ustanovení této Úmluvy zaplatil náhradu škody, má, pokud jde o zaplacenou náhradu, úroky a výlohy, právo postihu proti dopravcům, kteří se podíleli na provedení přepravy, podle těchto ustanovení:

- a) dopravce, jehož jednáním byla způsobena škoda, je povinen nést sám její náhradu, ať ji zaplatil on, nebo jiný dopravce;
- b) byla-li škoda způsobena jednáním dvou nebo více dopravců, musí každý z nich zaplatit částku odpovídající podílu jeho odpovědnosti; nelze-li podíl odpovědnosti stanovit, odpovídá každý dopravce poměrně podle podílu přepravného, který mu přísluší;
- c) nelze-li zjistit, který z dopravců má odpovědnost, rozdělí se náhrada v poměru uvedeném pod písmenem b) mezi všechny dopravce.

Čl.38

Je-li některý z dopravců neschopný placení, rozdělí se částka, která na něho připadla a kterou nezaplatil, mezi všechny ostatní dopravce v poměru k jejich podílům přepravného.

Čl.39

1. Dopravce, proti kterému je uplatňován postih uvedený v člancích 37 a 38, nemá právo popírat oprávněnost platby uskutečněné dopravcem uplatňujícím postih, byla-li náhrada škody stanovena rozhodnutím soudu a on sám byl o řízení řádně vyrozuměn a měl možnost se ho zúčastnit.
2. Dopravce, který chce uplatnit postih u soudu, může tak učinit před příslušným soudem státu, ve kterém má některý ze zúčastněných dopravců trvalé bydliště, hlavní sídlo podniku nebo pobočku anebo jednatelství, jejichž prostřednictvím byla přepravní smlouva uzavřena. Postih může být uplatněn jedinou žalobou u téhož soudu proti všem zúčastněným dopravcům.
3. Ustanovení článku 31 odst. 3 a 4 se vztahují i na rozsudky o postihu uplatněném podle článků 37 a 38.
4. Ustanovení článku 32 platí i pro postih mezi dopravci. Promlčecí doba však počíná běžet dnem nabytí právní moci konečného soudního rozhodnutí, kterým byla stanovena výše náhrady škody podle ustanovení této Úmluvy, a není-li takové rozhodnutí, dnem skutečného zaplacení náhrady.

Čl.40

Dopravci si mohou mezi sebou dohodnout ustanovení odchylná od článků 37 a 38.

KAPITOLA VII

Neplatnost ujednání, která jsou v rozporu s Úmluvou

Čl.41

1. Všechna ujednání, která se přímo nebo nepřímo odchylně od ustanovení této Úmluvy, jsou s výjimkou ustanovení článku 40 neplatná a právně neúčinná. Neplatnost takových ujednání nemá za následek neplatnost ostatních ustanovení smlouvy.
2. Neplatné jsou zejména všechny doložky, kterými by se dopravci postoupily nároky z pojištění zásičky nebo jakékoliv jiné podobné doložky, jakož i všechny doložky přenášející důkazní břemeno.

KAPITOLA VIII

Závěrečná ustanovení

Čl.42

1. Tuto Úmluvu mohou podepsat nebo k ní přistoupit členské státy Evropské hospodářské komise a státy přijaté do Komise s poradním hlasem podle odstavce 8 mandátu této Komise.
2. Státy oprávněné zúčastnit se podle odstavce 11 mandátu Evropské hospodářské komise některých jejích prací se mohou stát smluvními stranami této Úmluvy tím, že k ní přistoupí po dni její účinnosti.
3. Úmluvu je možno podepsat do 31. srpna 1956 včetně. Po tomto dni je možno k Úmluvě přistoupit.
4. Úmluva podléhá ratifikaci.
5. Ratifikace nebo přístup k Úmluvě se provede uložením příslušné listiny u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Čl.43

1. Tato Úmluva nabývá účinnosti devadesátého dne potom, kdy pět států uvedených v článku 42 odst. 1 uloží ratifikační listiny nebo listiny o přístupu k Úmluvě.
2. Pro každý stát, který ratifikuje Úmluvu nebo k ní přistoupí po uložení ratifikačních listin nebo listin o přístupu pěti států, nabývá tato Úmluva účinnosti devadesátého dne po uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

Čl.44

1. Každá smluvní strana může tuto Úmluvu vypovědět oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.
2. Výpověď nabude účinnosti dvanáct měsíců po dni, kdy generální tajemník obdrží oznámení o výpovědi.

Čl.45

Klesne-li po nabytí účinnosti této Úmluvy v důsledku výpovědi počet smluvních stran na méně než pět, pozbude Úmluva účinnosti dnem, kdy nabude účinnosti poslední z těchto výpovědí.

Čl.46

1. Každý stát může při uložení ratifikační listiny nebo listiny o přístupu anebo kdykoli později prohlásit v oznámení zaslaném generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, že tato Úmluva bude platit na všech územích nebo na některém z území, která zastupuje v mezinárodních vztazích. Na území nebo na územích uvedených v oznámení bude Úmluva platit počínaje devadesátým dnem poté, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel, a nenabyla-li Úmluva do tohoto dne ještě účinnosti, dnem její účinnosti.
2. Každý stát, který podle předchozího odstavce učiní prohlášení, že tato Úmluva platí na některém území, které v mezinárodních vztazích zastupuje, může Úmluvu, pokud se týká tohoto území, podle článku 44 vypovědět.

Čl.47

Každý spor mezi dvěma nebo více smluvními stranami o výklad nebo použití této Úmluvy, který se stranám nepodařilo urovnat jednáním nebo jiným způsobem, může být na návrh kterékoli zúčastněné smluvní strany předložen k rozhodnutí Mezinárodnímu soudnímu dvoru.

Čl.48

1. Každá smluvní strana může při podpisu nebo ratifikaci této Úmluvy, anebo při přístupu k ní prohlásit, že se necítí vázána článkem 47 Úmluvy. Ostatní smluvní strany nebudou článkem 47 vázány vůči smluvní straně, která učinila takovou výhradu.

2. Smluvní strana, která učinila výhradu podle odstavce 1, může tuto výhradu kdykoliv odvolat oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.

3. Žádná jiná výhrada k této Úmluvě není přípustná.

Čl.49

1. Po uplynutí tříleté platnosti této Úmluvy může kterákoli smluvní strana požádat oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů o svolání konference za účelem revize této Úmluvy. Generální tajemník vyrozumí o této žádosti všechny smluvní strany a svolá revizní konferenci, sdělí-li mu nejméně čtvrtina smluvních stran souhlas s touto žádostí do čtyř měsíců ode dne, kdy odeslal vyrozumění.

2. Je-li konference podle předchozího odstavce svolána, vyrozumí generální tajemník všechny smluvní strany a vyzve je, aby do tří měsíců předložily návrhy, o jejichž projednání na konferenci žádají. Generální tajemník sdělí všem smluvním stranám předběžný pořad jednání konference, jakož i znění návrhů nejméně tři měsíce přede dnem zahájení konference.

3. Generální tajemník pozve na každou konferenci svolanou podle tohoto článku všechny státy uvedené v článku 42 odst. 1, jakož i státy, které se staly smluvními stranami podle článku 42 odst. 2.

Čl.50

Kromě sdělení uvedených v článku 49 vyrozumívá generální tajemník Organizace spojených národů státy uvedené v článku 42 odst. 1, jakož i státy, které se staly smluvními stranami podle článku 42 odst. 2,

- a) o ratifikacích a přístupech podle článku 42,
- b) o datech, kdy tato Úmluva nabude účinnosti podle článku 43,
- c) o výpovědích podle článku 44,
- d) o pozbytí účinnosti této Úmluvy podle článku 45,
- e) o oznámeních, která obdržel podle článku 46,
- f) o výhradách a oznámeních, které obdržel podle článku 48 odst. 1 a 2.

Čl.51

Po 31. srpnu 1956 bude originál této Úmluvy uložen u generálního tajemníka Organizace spojených národů, který rozešle ověřené shodné opisy všem státům uvedeným v článku 42 odst. 1 a 2.

Na důkaz toho podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tuto Úmluvu.

Dáno v Ženevě devatenáctého května tisíc devět set padesát šest v jediném vyhotovení v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Příloha

PROTOKOL O PODEPSÁNÍ

U příležitosti podepsání Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě dohodli se podepsaní, řádně zplnomocnění, na tomto prohlášení a vysvětlení:

1. Tato Úmluva se nevztahuje na přepravy mezi Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku a Irskou republikou.

2. K článku 1 odst. 4

Podepsaní se zavazují projednat úmluvy o smlouvě o stěhování a o smlouvě o kombinované dopravě.

Na důkaz toho podepsaní, řádně k tomu zplnomocnění, podepsali tento protokol.

Dáno v Ženevě devatenáctého května tisíc devět set padesát šest v jediném vyhotovení v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.